

Naki dan u središnjem dnevniku HRT-a prezentirana nam je informacija kako se Evropa vraća načelima protekcijonizma.

Očekivao sam komentare pa i stručne rasprave koje će hrvatskim građanima približiti značaj i sadržaj navedene informacije. Nažalost to se nije dogodilo. Moja očekivanja su bila, očito, nerealna.

Liberalizam kojeg je propovjedala Engleska na početku druge polovine XIX stoljeća prihvatile su mnoge evropske zemlje. Oduševljenje je bilo potaknuto drugom inovacijom koja je izmijenila svijet – željeznicom. Sve su tadašnje, a i sadašnje, razvijene zemlje podržale brzo širenje tržišta kako bi oplodile svoj kapital. Sve osim jedne. Samo SAD su ostale na pozicijama protekcijonizma. Rezultat protekcijonizma je bio impresivan. SAD su po dužini novoizgrađenih željezničkih pruga bile jednako učinkovite kao sve evropske zemlje zajedno. Ovo nije, drgaj čitaocu, tek neki podatak. Ovo je za tadašnje vrijeme izraz učinkovitosti i potvrda (indeks – danas bi rekli) razvoja najrazvijenijih zemalja. Željeznica i telegraf su razdvojile razvijene od nerazvijenih zemalja i ta priča vrijedi do dana današnjeg.

Najznačajniji zagovornik neoliberalizma danas su SAD. One su vodeća ekonomska i ina sila i odgovara joj slobodno kretanje rada i kapitala. Ovo to više što dolar kao svjetska valuta osigurava financiranje državnog deficita. Štampajući dolare ona kupuje robe i usluge diljem svijeta i danas je najzaduženija zemlja svijeta. Da kojim slučajem zemlje izvoznice nafte (sic!) preispitaju prodaju nafte, recimo, za eure umjesto za dolare ili da zemlje dalekog Istoka (prvenstveno Japan i sve više Kina) ne financiraju deficit američke države stvari bi se mogle u kratkom roku dramatičirati do te mjere da bi Velika ekonomska kriza iz 29. godine prošlog stoljeća izgledala samo kao loša godina i neusporedivo manje bolna za globalnu ekonomiju nego zamjena dolara za euro.

Evropa je svjesna da otvorena ekonomija ima mnoge nedostatke. Evropa je zasnovana na tradiciji rajnskog modela privređivanja, što znači vrlo visok socijalni senzibilitet. Tekuće smanjenje socijalnih prava čini Evropu vrlo «trusnim» područjem i jasno je da između pada privredne aktivnosti i socijalnih nemira će rađe izabrati protekcijonizam koji osigurava privredni rast i socijalnu podnošljivost. Događanja u Francuskoj su najsviježiji primjer. Ni Njemačka nije bez problema. Ove dvije zemlje predstavljaju temelj Evropske unije.

Hrvatska kao, uostalom, i ostale zemlje u tranziciji prihvatile su neoliberalizam kao model privređivanja. Svima se to «obilo o glavu» kako bi naš mudar narod takvu politiku okarakterizirao. Slovenija nije poslušala savjete MMF-a, WB-a i WTO-a i uspješno kroči napred.

Vraćanje protekcijonizma nije akademsko već suštinsko pitanje razvoja svih manje razvijenih zemalja. Naprosto nije moguće stvarati deficite u platnoj i proračunskoj bilanci a da računi jednog dana ne dođu na naplatu. O tome postoji obilje literature i nosioci ekonomske politike bi morali o tome voditi računa.

Protekcijonizam

Autor Guste Santini
Utorak, 28 Ožujak 2006 18:09

Slučaj Plive nije moguće nikako identificirati kao promjenu ekonomske filozofije. Pliva više nije što je bila a jednako tako nije nacionalna tvrtka. Nakon napuštanja razvoja i orijentacije ka generičkim lijekovima nije moguće očekivati da Pliva bude generator razvoja.

Dragi čitaoci posjetite i druge stranice kako bi više saznali. Ključne riječi su vam:

- liberalizam,
- protekcijonizam,
- intervencionizam,
- neoliberalizam.

Ne bi bilo zgorega da potražite odgovor na pitanje: kakva je to merkantilistička ekonomska politika? Osobno smatram da od merkantilista možemo još puno, puno toga naučiti. Ako stvari simplificiramo ne znači da su jednostavne.

Pozdrav.